

Renterisiconorm

1a. Wat zijn de actuele percentages van de renterisiconorm?

Voor de provincies, gemeenten, , en gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20%, en voor waterschappen 30%. Deze percentages (naar de stand van april 2008) zijn voor onbepaalde tijd vastgesteld. Zij kunnen worden aangepast als omstandigheden wijzigen. De aanpassing wordt vastgelegd in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden.

1 b. Bij de berekening van het renterisico mag in een begrotingsjaar aangetrokken vaste schuld worden gematched (gesaldeerd) met nieuw uitgezette (vaste) leningen als de rentetypische looptijd gelijk is. Moet in dit verband worden uitgegaan van gelijke valutadata?

Doel van de beperking in het matchen is dat leningen die zijn opgenomen met het doel om deze door te lenen vanuit de publieke taak, geen renterisico hoeven te veroorzaken. Strikt genomen zouden dan de valutadata gelijk moeten zijn. Omdat echter het renterisico over een begrotingsjaar wordt gemeten, mag worden gematched als de rentetypische looptijden gelijk zijn voor wat betreft het begrotingsjaar, waarin de rente kan worden herzien. Wel wordt aanbevolen om de rentetypische looptijden bij het doorlenen zo dicht mogelijk op elkaar te laten aansluiten.

2. Bij vaste leningen o/g en u/g , waarvan de rente in een bepaald begrotingsjaar herzien kan worden, mag saldering van de leningenbedragen plaatsvinden bij de berekening van het renterisico. Geldt ook hier de beperking dat de rentetypische looptijden gelijk zijn?

Nee. Uitgangspunt bij dit onderdeel is dat in het desbetreffende begrotingsjaar de rente van vaste geldleningen (u/g en o/g) kan worden herzien. De rentetypische looptijden moeten dus wel binnen het begrotingsjaar vallen.

Zowel bij leningen u/g als bij leningen o/g kan overigens sprake zijn van een hypothetische renteherziening, omdat bij de berekening wordt uitgegaan van de mogelijkheid van renteherziening. Bij een lagere marktrente zal een geldgever immers geen gebruik maken van de mogelijkheid tot renteherziening.

Voor de berekening heeft dit geen betekenis, maar voor de interpretatie van de uitkomst bij een eventuele overschrijding van de renterisiconorm wel.

3. Een gemeente trekt een lening met een looptijd langer dan een jaar aan om deze gelden door te lenen aan een voetbalvereniging of aan een woningbouwvereniging. Moeten deze aangetrokken en uitgezette leningen verwerkt worden in de renterisiconorm?

Ja. Voor zover de rentetypische looptijd van uitzettingen gelijk is aan die van de aangetrokken leningen - bijvoorbeeld bij het in- en doorlenen van middelen, hetgeen alleen is toegestaan uit hoofde van de publieke taak - neutraliseren de renterisicos aan de passiva- en activazijde elkaar (saldering).

4 Geeft het berekende renterisico nu echt het gelopen of te lopen renterisico weer?

De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De norm is een benadering hiervoor. De berekening van het renterisico is een benadering van het te lopen cq het gelopen renterisico. Zowel bij een overschrijding van de renterisiconorm als bij een onderschrijding zal de gemeente (en vervolgens de toezichthouder) zich een oordeel moeten vormen over de realiteit van de uitkomst. Hij zal bijvoorbeeld moeten bekijken of toegestane renteherzieningen daadwerkelijk aan de orde zijn. Ook zal hij zich een oordeel willen vormen over renterisico's die uitgaan boven het niveau van herfinanciering. Ook gemeenten die, bijvoorbeeld als gevolg van de verkoop van belangen, grote bedragen uitzetten, zullen nadere aandacht krijgen. Het toezichtsregime op grond van de Wet fido ziet overigens alleen op overschrijdingen van de renterisiconorm.

5. Hoe beziet men de renterisico's van de volgende transacties ?

Mijn gemeente heeft in 2001 €45 mln geleend tegen x%,

(a) met een storting van €15 mln in 2001;

(b) met een uitgestelde storting van €30 mln in 2002, bedoeld voor de herfinanciering van twee af te lossen leningen in 2002.

De Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden licht over het renterisico over de lange schuld toe dat openbare lichamen (a) de renterisiconorm bepalen in modelstaat B bij het jaarverslag (b) meerjarige prognoses over de renterisicos opnemen in de financieringsparagraaf van de begroting.

1. Bij de jaarverslagen over 2001 en 2002 zijn als gegevens op te nemen:

In modelstaat B bij het jaarverslag 2001 wordt in veld 3a onder nieuwe schuld over 2001 de storting van €15 mln opgenomen.

In modelstaat B bij het jaarverslag 2002 wordt in veld 3a onder nieuwe schuld over 2002 de storting van €30 mln opgenomen, en tevens wordt in veld 5 de betaalde aflossingen van €30 mln opgenomen.

2. Bij de begroting over 2002 is (bij tijdig overeengekomen geldlening) in de financieringsparagraaf conform het voorbeeld van box 10 in de Handreiking treasury van 24-2-2000 een overzicht op te nemen, waarin in de velden 3a en 5 het bedrag van €30 mln over 2002 wordt vermeld.

6. Hoe moet de nieuwe renterisiconorm in de praktijk worden uitgevoerd?

De nieuwe Modelstaat B, zoals toegevoegd aan de circulaire van 4 maart 2008 over de wijzigingsvoorstellen wet fido, geeft hierover informatie. De Modelstaat B is bijlage van de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden. De nieuwe renterisiconorm is op 3 april 2009 met terugwerkende kracht naar 1 januari 2009 in de Staatscourant gepubliceerd als één van de wijzigingen van genoemde regeling. Op twee punten volgt hierna verduidelijking van de informatie in modelstaat B. De punten zijn uitgewerkt in overleg met de werkgroep fido.

1. De openingszin van Modelstaat B luidt dat deze eenmaal per jaar als onderdeel van de financierings-paragraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder

wordt verzonden. Als er geen substantiële wijzigingen zijn opgetreden ten opzichte van de staat, zoals die in de begroting is opgenomen over het bedoelde jaar, kan dit in het jaarverslag kort worden aangegeven en kan de staat in het jaarverslag achterwege blijven.

2. Het renterisico omvat de bedragen van de renteherzieningen en de aflossingen. Ook voor de nieuwe renterisiconorm blijft gelden wat is opgenomen als vraag en antwoord in deze website, paragraaf renterisiconorm, vraag 2. Het komt erop neer dat bedragen van vaste leningen zonder renterisico niet behoeven te worden meegenomen, met als voorbeeld leningen die één-op-één worden doorgeleend tegen in beginsel gelijke condities.